

GÅRDEJER ANDRIES JOHAN KATERS
Læstelvej 21
8920 Randers NV

Randers Kommune
Miljø Natur og Landbrug
Odinsgade 7
8900 Randers C

Telefon +45 8915 1515
Direkte 89151507

kristian.arnborg.nielsen@randers.dk
www.randers.dk

Dato 10-02-2023 /Journalnummer: 09.17.60-K08-3-23

Miljøtilsyn på husdyrbruget beliggende Læstelvej 21

CVR-nr. 18857995

Baggrund

Randers Kommune har den 26. januar 2023 udført uanmeldt miljøtilsyn på husdyrbruget. Under tilsynet deltog Andries Johan Katers fra husdyrbruget delvist, og Martin Bjork Christensen og Kristian Arnborg Nielsen fra Randers Kommune.

Tilsynet er foretaget som et § 9 tilsyn, med fokus på opbevaring af husdyrgødning uden for godkendte opbevaringsanlæg.

Tilsynet blev foretaget på baggrund af en henvendelse fra Landbrugsstyrelsen, som samme dag var på tilsyn på ejendommen, om at der lå en uoverdækket stak med husdyrgødning ved et vandløb.

Bemærkninger til forrige miljøtilsyn

Der var ingen håndhævelser i forbindelse med tilsyn udført den 20. oktober 2021.

Bemærkninger til miljøtilsynet

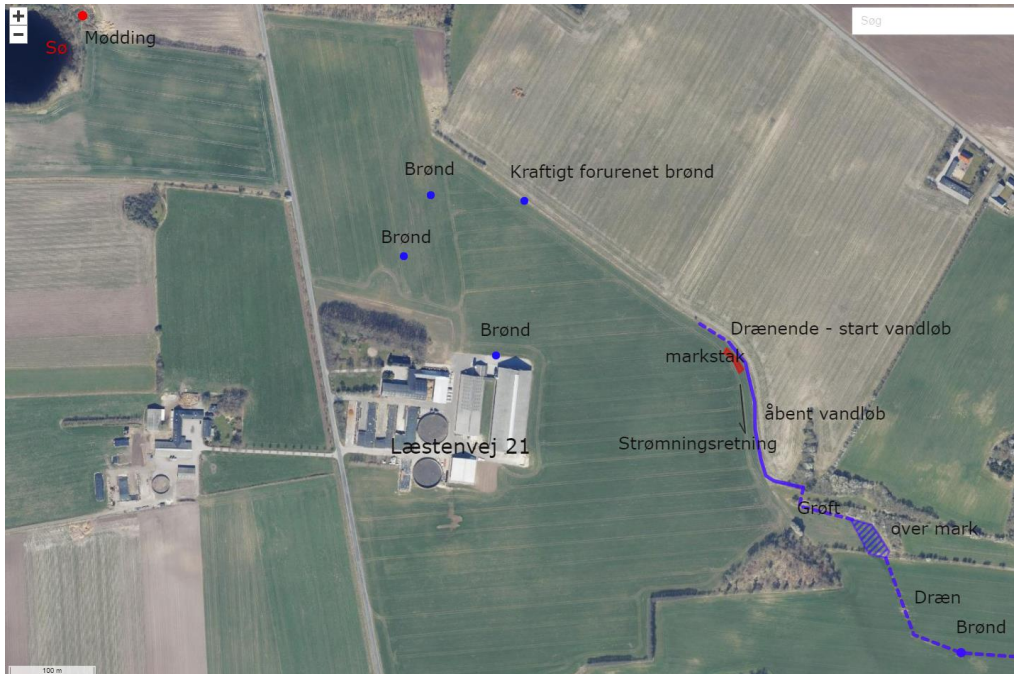
Der er givet indskærpelser vedrørende:

- Etablering af markstak der indebærer risiko for forurening eller har forurennet grundvand og overfladevand.
- Etablering af mødding uden tilladelse.
- Drift af møddingsplads der ikke opfylder indretningskrav.
- Manglende overdækning af markstak og mødding.
- Placering af markstak og møddingsplads inden for afstandskrav.

I forbindelse med tilsynet er der konstateret forurening i drænvand. Kommunen vil arbejde videre med opsporing af kilden.

Tilsynet

Oversigtskort:

Stak ved vandløb

Der lå en uoverdækket markstak med komposteret husdyrgødning lige op af vandløb, og nogen steder ned i vandløb. Stakken blev vurderet til at være ca. 40 m lang, 3-4 m bred og op til ca. 2 m høj.

Stak langs vandløb, møg ud over kant og ned i vandløb.

Andries Johan Katers oplyste at stakken havde ligget der i 2-3 uger, og at den ikke havde været overdækket.

Vandløbet blev vurderet til at være kraftigt påvirket pga forekomst af slam og lammehaler. Det vurderes, at vandløbet er forurenet ved overgang fra rør til åbent vandløb, dvs. også opstrøms stakken, der starter ca. en meter nedstrøms udløbet. Oplaget blev vurderet til at bidrage til forurening af vandløbet.

Rørudløb hvor åbent vandløb starter

Lammehaler i grøft/vandløb inden vand løber ud over mark

Oplagsplads ved sø

Der blev konstateret oplag af uoverdækket komposteret husdyrgødning på en plads ca. 20 m fra en sø omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Pladsen vurderes at være etableret ved afgravning ind i bakke til en side, og oplagt jord i volde til to sider. Oplaget dækkede ca. 20- 30 m² i op til 1 m højde. Der stod flere steder blankt vand i stakken, og der groede græs på stakken.

Pga. pladsens udformning vurderes der ikke at ske overfladeafstrømning derfra. Det vurderes derimod, at sø- og grundvand kan forurenes af væske fra oplaget, der infiltrerer ned i jorden. Infiltrationen kan have været relativ stor, da terrænforholdene indikerer at overfladeafstrømning fra et areal på over 2 ha kan strømme til pladsen.

Pladsen bar præg af at have været benyttet til væsentligt større oplag gødning/kompost end konstateret på tilsynsdagen. Luftfotos bekræfter dette. Luftfotos indikerer endvidere, at området har været benyttet til som oplagsplads for husdyrgødning siden 2008. Området vurderes ikke at have været dyrket i denne periode. Pladsen er udvidet siden 2008, således at den først har fået sin nuværende størrelse og udformning senere.

Kommunen vurderer, at pladsen reelt har funktion som møddingsplads.

Andries Johan Katers deltog ikke i tilsynet ved denne plads.

Dræn og vandløb

Vandløbet der starter ved drænudløb, bliver nedstøms mere grøfteagtigt inden vandet løber udover en ca. 40 m bred mark. Vand der når over marken opsamles i grøft, der afleder til et dræn, der formodes at aflede via en bæk til Skals Å.

Der blev vurderet at drænvand allerede er forurenset ved udløbet i vandløb hvor stakken i mark var placeret.

Der blev konstateret lammehaler og slam fra start vandløb og til ud over marken. På tilsynsdagen nåede vandet ikke ned til grøft og dræn.

Der blev ikke konstateret tegn på forurening i drænbrønd nedstrøms marken.

I opstrøms retning fra drænudløbet til vandløb var der kraftigt vækst af lammehaler/slam i en drænbrønd. I to andre drænbrønde, der er i området, blev der konstateret tegn på forurening i form af primært lugt.

I en brønd nord for staldene på Læstenvej 21 blev der konstateret skum på vandet. Adies Johan Katers oplyste, at vand fra brønden nedsives.

Håndhævelser og aftaler og opfølgning

Oplag af komposteret husdyrgødning.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen regler for husdyrgødning i møddinger og markstakke er angivet sidst i dette brev.

Stakken ved vandløb overholder ikke følgende krav i husdyrgødningsbekendtgørelsen:

§ 14 stk. 1: Stakken medfører risiko for forurening af grund- og overfladevand (og har som minimum medført forurening af overfladevand), og er endvidere etableret nærmere end 15 m fra vandløb, og nærmere end 30 m fra ejendomsskel. jf. afstandskrav i § 5 stk. 1. Ejendomsskellet er få meter på den anden side af vandløbet.

§ 15 stk. 1: Der var ikke sket overdækning med vand- og tætsluttende materiale straks efter udlægning.

Det blev på tilsynsdagen aftalt at stakken senest dagen efter skal flyttes og overdækkes. En placering knap 100 m fra vandløbet blev aftalt, og det blev aftalt, at stakken skal placeres på et fast lag halm svarende til et stempelslag.

Åbent vandløb og dræn

Endvidere blev det aftalt atspildt kompost i vandløbet renses op, og at dræn nedstrøms den mark, som vand fra vandløbet løber over, afblændes indtil videre.

Oplagspladsen ved søen

Pladsen og brugen deraf overholder ikke følgende krav i husdyrgødningsbekendtgørelsen:

§ 5: Pladsen er placeret således, at afstandskrav til ejendomsskel på 30 m ikke er overholdt mod ejendomsskel mod syd og vest. Mod vest er afstanden til skel ca. 12 m og mod syd går pladsen helt til skel (ejendommen mod syd ejes dog af Adries Johan Katers).

§ 12: Oplaget overholder ingen af betingelserne for oplag af fast husdyrgødning. Pladsen er ikke indrettet som møddingsplads iht. indretningskravene i § 13.

§ 15 stk. 1: Der var ikke overdækning med vand- og tætsluttende materiale

Pladsens er hverken anmeldt efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler eller søgt godkendt/tilladt efter anden lovgivning.

Kommunen vurderer, at pladsen ikke kan lovliggøres på den aktuelle placering, uanset at indretningskrav havde været opfyldt.

Kommunen kontaktede Adries Johan Katers den 27. januar 2023, som oplyste at stakken på pladsen ved søen nu var kørt i fælles stak med stakken der havde ligget ved vandløbet.

Kommunens vurdering er at stakken ved søen, har så højt et vandindhold at den ikke burde opbevares på samme måde som stakken fra vandløbet. På det foreliggende grundlag hvor stakken allerede var flyttet, blev det dog aftalt, at komposten kan ligge der, men at den samlede stak skal køres på et plads der opfylder indretningskrav til møddingspladser, hvis det konstateres, at der løber væske fra den.

Brugerbetaling:

Du skal betale brugerbetaling for miljøtilsynet.¹ Betalingen beregnes ud fra det timeforbrug kommunen har i forbindelse med forberedelse, gennemførelse og afrapportering af miljøtilsynet.

¹ Bekendtgørelse nr. 1519 af 29. juni 2021 om brugerbetaling for godkendelse mv. og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv.

Timetaksten er for 2023 fastsat af Miljøstyrelsen til 451,36 kr. Regning for opkrævning af brugerbetaling udsendes årligt - efter den 1. november.

Lovgrundlag

Husdyrbrug reguleres efter følgende lovgivning:

- Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Husdyrloven).
- Lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019 - Lov om miljøbeskyttelse (Miljøbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse nr. 2256 af 29. december 2020 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (Godkendelsesbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 1451 af 21. juni 2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning (Husdyrgødningsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 1551 af 2. juli 2021 om anvendelse af gødning
- Bekendtgørelse nr. 1322 af 14. december 2012 om kontrol af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning og ensilagesaft. (Beholderkontrol).
- Bekendtgørelse nr. 1257 af 27. november 2019 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietanksbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 2512 af 10. december 2021 om affald. (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 1536 af 9. december 2019 om miljøtilsyn.
- Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurennet jord.

Klagevejledning:

Indskærpelser meddeles i henhold til Husdyrbruglovens § 48 og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Jf. § 90 i Husdyrbrugloven, har du ret til at anlægge en sag ved en civilretlig domstol, for at prøve lovligheden af en indskærpelse. Sagsanlægget skal i henhold til Husdyrbrugloven være anlagt inden 6 måneder fra dags dato.

Efter Forvaltningslovens kapitel 4 har du ret til aktindsigt i sagen. Ønskes dette bedes du rette henvendelse til kommunen.

Hvis du har spørgsmål, rettelser eller kommentarer til tilsynsbrevet, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Kristian Arnborg Nielsen

§ 5

Etablering af husdyranlæg, gødningsopbevaringsanlæg og ensilageopbevaringsanlæg og -oplag samt udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt inden for følgende afstande:

- 1) 25 m til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning.
- 2) 50 m til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning.
- 3) 15 m til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², jf. dog stk. 2.
- 4) 15 m til offentlig vej og privat fællesvej.
- 5) 25 m til levnedsmiddelvirksomhed.
- 6) 15 m til beboelse på samme ejendom.
- 7) 30 m til naboskel.

Stk. 2.

Ved etablering af opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning skal der desuden være mindst 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m².

Stk. 3.

Afstandskravet i stk. 1, nr. 3, gælder ikke for dræn mellem pelsdyrhaller til kødædende pelsdyr, når kommunalbestyrelsen har meddelt tilladelse til afledning af spildevand, jf. § 27, stk. 4. Afstandskravet i stk. 1, nr. 3, for så vidt angår dræn gælder desuden ikke for ikke fast placerede husdyranlæg.

Stk. 4.

Afstandskravet i stk. 1, nr. 4, gælder ikke for ikke fast placerede husdyranlæg.

Stk. 5.

Afstandskravet i stk. 1, nr. 6, gælder ikke for ikke fast placerede husdyranlæg, ensilageoplag, ensilageopbevaringsanlæg, lukkede beholdere til husdyrgødning og beholdere til restvand.

Stk. 6.

For ikke fast placerede husdyranlæg gælder afstandskravet i stk. 1, nr. 7, alene for skel mod ejendomme, hvor der er beboelse, der ligger nærmere end 100 m fra anlægget.

Stk. 7.

Kommunalbestyrelsen kan dispensere fra afstandskravene i stk. 1 og 2, hvis overholdelse ikke er mulig, jf. dog § 9, stk. 3, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., for så vidt angår anlæg på husdyrbrug. Kommunalbestyrelsen skal ved meddelelse af dispensation fastsætte vilkår til indretning og drift, som sikrer, at der ikke opstår nærliggende risiko for forurening eller væsentlige gener.

Stk. 8.

Kommunalbestyrelsen kan påbyde, at anlægget eller oplaget placeres mere hensigtsmæssigt, hvis afstandskravene i stk. 1 og 2 ikke vil sikre tilstrækkeligt mod forurening eller væsentlige gener, jf. dog § 9, stk. 2, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., for så vidt angår anlæg på husdyrbrug.

Kapitel 6. Opbevaring af fast husdyrgødning og bundfald

§ 12

Oplagring af fast husdyrgødning eller bundfald må kun ske

- 1) på møddinger, der er indrettet i overensstemmelse med § 13,
- 2) i lukkede containere, der er placeret på befæstet areal med en tæthed som angivet i § 13, stk. 4, og med afløb til en møddingsaftbeholder eller lignende, eller
- 3) efter reglerne for flydende husdyrgødning i kapitel 8.

Stk. 2.

Oplag af husdyrgødningsbaseret kompost med en tørstofprocent på 30 eller derover og forarbejdet husdyrgødning med en tørstofprocent på 26 eller derover må dog også oplagres i marken (markstakke) efter reglerne i § 14.

Stk. 3.

Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra kravene i stk. 1 til opbevaring af fast husdyrgødning i en markmødding, hvis der er tale om en landbrugsejendom i en landsby, og ansøgeren godtgør, at det ikke er muligt at opnå en miljømæssig tilfredsstillende opbevaring efter stk. 1 i tilknytning til staldene m.v. Dispensationen skal indeholde vilkår for placering, indretning og drift af markmøddingen, der sikrer, at der ikke opstår risiko for forurening af grundvandet, og at der ikke kan ske afledning til vandløb (herunder dræn), søer større end 100 m² og kystvande.

Stk. 4.

Markmøddinger, jf. stk. 3, skal overholde afstandskravene i § 5, stk. 1.

§ 13

Møddinger, jf. § 12, stk. 1, nr. 1, skal være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted, og således at overfladevand fra omliggende arealer og tage ikke kan løbe ind på møddingarealet. Møddinger skal desuden være indrettet med afløb fra laveste punkt til opsamling af møddingsaft, der føres gennem tætte, lukkede ledninger til en beholder, der opfylder bestemmelserne i kapitel 8, samt fast bund og sidebegrænsning, jf. stk. 2 og 3. Afløb skal have tilstrækkelig kapacitet til at bortlede møddingsaften.

Stk. 2.

Hver af møddingens sider skal have en sidebegrænsning bestående af en mindst 1 m høj mur eller en mindst 2 m bred randbelægning.

Stk. 3.

En randbelægning skal som minimum have 3 pct. fald mod afløb. Møddingens bund skal som minimum have 1 pct. fald mod afløb.

Stk. 4.

Møddingbund og sidebegrænsning skal være udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og således, at de kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og redskaber ved fyldning og tømning og den oplagrede gødning.

§ 14

Oplag af husdyrgødningsbaseret kompost med en tørstofprocent på 30 eller derover og forarbejdet husdyrgødning med en tørstofprocent på 26 eller derover, jf. § 12, stk. 2, må ikke medføre risiko for forurening af grund- eller overfladevand og må ikke etableres inden for de afstande, der er nævnt i § 5, stk. 1.

Stk. 2.

Oplaget må ikke etableres i kategori 1- og 2-natur eller inden for de afstande, der er nævnt i nr. 1 og 2, eller udvides eller ændres på en måde, der medfører overskridelse af følgende afstandskrav:

- 1) Mindst 50 m fra kategori 1- og 2-natur, hvis oplaget alene indeholder gødning fra kvædeholdende pelsdyr, heste samt kvæg, får, geder eller andre drøvtyggere. Kravet er dog mindst 25 m, hvis oplaget har et grundareal på højst 100 m².
- 2) Mindst 175 m fra kategori 1- og 2-natur, hvis oplaget indeholder andre typer husdyrgødning end nævnt i nr. 1, herunder gødning fra svin og fjerkræ. Kravet er dog mindst 100 m, hvis oplaget har et grundareal på højst 100 m², og mindst 70 m, hvis oplaget har et grundareal på højst 50 m².

Stk. 3.

Flere oplag, der placeres på samme mark, anses for ét oplag i relation til grundarealets størrelse efter stk. 2. Et oplag anses for etableret fra det tidspunkt, hvor husdyrgødningsbaseret kompost eller forarbejdet husdyrgødning første gang placeres på den pågældende mark i den pågældende planperiode.

Stk. 4.

Oplaget må højst være placeret samme sted i 12 måneder ad gangen, og der må ikke etableres et oplag samme sted, før der er forløbet 5 år.

Stk. 5.

Den ansvarlige for driften skal føre årlig optegnelse over oplaget, herunder oplysninger om oplagringsperiode og oplagets placering. Den for driften ansvarlige skal opbevare optegnelserne i 5 år og kunne forevise dem på forlangende i forbindelse med kontrol.

§ 15

Møddinger, jf. § 12, stk. 1, nr. 1, markmøddinger, jf. § 12, stk. 3, og oplag af husdyrgødningsbaseret kompost eller forarbejdet husdyrgødning, jf. § 12, stk. 2, skal overdækkes med et tætsluttende og vandtæt materiale straks efter udlægning, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2.

Kravet i stk. 1 gælder ikke for møddinger med daglig tilførsel fra stalde, hvor der er et staldsystem baseret på fast staldgødning og ajle og evt. med udlægning i en gødningskegle, og hvor staldsystemet er etableret senest den 1. august 2019.

Stk. 3.

Kravet i stk. 1 gælder ikke for midlertidige oplag af husdyrgødningsbaseret kompost eller forarbejdet husdyrgødning (op til 1 uge) i forbindelse med udbringning.